

Odd Gunnar Skagestad

Tallmagi og tull på Tullinløkken

"Oslo er en herlig by!"

(Albert Nordengen, ordfører i Oslo fra 1976 til 1991)

Mange mener at *kulturdebatten* er det sikreste tegn på at alt er vel i Kongeriket.

Kulturdebatten dreier seg alltid om saftige, sexy og ikke minst tidsriktige spørsmål som f.eks. bokhandleravtalen, Vestbanens fremtid, Bislett stadion og Nasjonalgalleriets endelikt. Og skulle alle andre temaer for en stakkert stund være uttømt, så har man alltid *Tullinløkken* (alternativ skrivemåte *Tullinløkka*) som evig tilbakevendende stridsspørsmål.

"Solid bakgrunn for egne meninger" har aldri vært noen forutsetning for å delta i den norske kulturdebatten, men det hjelper. Et greit utgangspunkt er å søke bakgrunnskunnskap i Oslo byleksikon (4. utg., Oslo 2000), som på s.449 kan fortelle at *"Det har vært fremlagt en rekke planer for bruken av Tullinløkka, som nå i en årrekke har vært benyttet som offentlig parkeringsplass. Flere av forslagene har ført til adskillig debatt"*.

Nøkternt og korrekt nok, men ikke særlig spenstig!

En påtagelig mer aktivistisk tone ble slått an i referanseverket Norge på terskelen (Oslo 2000), som under oppslagsordet "Tullinløkken" på s.179 fremfører følgende kreative innspill: *"Grei parkeringsplass midt i Oslo, men slik kan det jo ikke fortsette! Gjennom hele det 20. århundre har det klødd i fingrene på utbyggingsivrige liebhavere, som har lansert stadig nye pompøse monumentalprosjekter. ... Har du en god idé, så kom deg ut av treverket og inn på banen! Og la oss ikke avspore av muligheten til å bebyrde byens sentrum med enda en grønn lunge. ... Noen har foreslått en rocke-scene i rokokko, men alternativene er legio: Hva med et skateboard-senter i ny-brutalistisk stil? Kanskje en Rikshospital-filial med renessansepreg og diskrete overskridelser? Eller et ungdomsherberge i jugend-stil? Hvorfor ikke et barokk-inspirert hvilehjem for miskjente*

politikere og trette byvankere? Et akvarium med lekke lekkasjer i ekte funksis? Eller en aldri så liten opera?”

Ingen av disse forslagene er foreløpig realisert. Ingen andre heller, men det har ikke manglet på friske idéer. I en artikkel med den alarmistiske titelen ”Tullinløkken – kulturpolitikens mare” 13. august 2001 kunne således Aftenpostens kulturmedarbeider Birger Kolsrud Jåsund presentere en liste med ialt 21 ”*Forslag til hva Tullinløkken kan brukes til*”.

Men om det ikke har manglet på friske idéer, har det heller ikke skortet på idéer med adskillig mer tvilsom helsetilstand. Den 23. april ble *Fortellingen om Frosken* brettet ut over to hele tabloidsider i kulturorganet Verdens Gang, under den suggestive overskriften ”Froske-prinsen”. Og det var såvisst ikke småtterier! Hele Tullinløkken skulle nemlig fylles med en oppblåsbar og endatil grønn struktur, som påstås å ligne en frosk. Nei, mer enn som så, den *er* en frosk, kan vi lese – en grønn, oppblåsbar frosk, stor som en parkeringsplass og høy som en enebolig. Og for at vi ikke skal være i tvil om at den faktisk er en frosk, skal den bli åsted for en utstilling som skal hete ”*Kyss Frosken. Forvandlingens kunst*”. Gespenstet stod ferdig oppblåst 7. mai, og selve utstillingen skal åpnes av dronning Sonja 28. mai. Der skal den bli værende til ny arkitektkonkurranse om Tullinløkkens skjebne er utlyst. Hvilket visstnok – har vi senere fått vite – skal bety 18. september.

Skaperverkets opphavsmann er en arkitekt Magne Wiggen, som i VG-artikkelen forklarer hva det er han steller med. Herr Magne Wiggen er åpenbart en modig mann, som blant annet kan fortelle at han ikke er redd for voldsomme følelser. Avisen lar det dertil skinne igjennom at han også er forberedt på sinte ord og en kvass strid om den strukturen som nå reiser seg. Er det ikke så man formelig aner at her vil et illsint, snerpet og bakstreversk borgerskap rykke ut på krigsstien med Jantelov i hånd! I så måte er det fare for at arkitekten og avisen forregner seg. Mest sannsynlig vil hele froske-konseptet bare resultere i et langt gjesp fra folk flest (muligens med unntak av brukerne av parkeringsplassen, som nå må finne andre steder å gjøre av bilene sine – men bilister teller ikke med i kulturdebatten).

Men om froske-konseptet totalt sett knapt er egnet til å vekke forargede reaksjoner eller revitalisere en hensovnende kulturdebatt, bør man likevel kunne glede arkitekten og hans sponsorer med en respons som kan bære bud om at jo da, det *var* faktisk noen som likevel lot seg provosere! Noen som lot seg lokke til å gi en skikkelig sur og humørløs

småborgerlig reaksjon som kunne gi arrangørene den etterlengtede bekreftelsen på at jovisst, her hadde man truffet riktig! Redningsplanken i så måte er konseptets aldeles dustede form for relasjonsbygging andsynes vilkårlig valgte nøkkeltall i norsk historie.

Her blir vi presentert for følgende blødmer:

- Froskens kropp er på 1240 kvm for å minnes Håkon 4 Håkonsson og slutten på borgerkrigstiden fra 1130 til 1240.
- Froskens ben er hvert på 82 kvm for å minnes et stavknekk i 1882.
- Froskens inngang er på 51 kvm for å minnes at i 1951 fikk Norge sin første statistikk over innvandring til Norge.
- Kunsthallens tekniske areal (heis, toalett og lager) er på 54 kvm til ære for ”Nusse”, Norges første datamaskin, som kom til verden i 1954.

Sorry Mac, - dette er ikke godt nok!

Til årstallet 1240 er bare å si at det er grovt krenkende å utelate hertug Skule – det var tross alt han som ble drept.

Hva tallet 82 angår, er det temmelig historieløst å trekke frem året for Oddvar Brås stavbrekk i stedet for arkitekt Arnstein Arnebergs fødselsår – 1882 – dette dreier seg tross alt om *arkitektur* og ikke heseblesende dekonstruktivisme.

I norsk historie burde tallet 51 fremfor alt assosieres med *Lappekodisillen av 1751* – selveste grenseavtalen mellom Norge og Sverige, og dertil også samefolkets grunnlov.

Og hvis tallet 54 skal bringe tanken hen på årstallet 1954, så bør vi særlig minnes at det året vant Martin Stokken 50-kilometeren i Holmenkollen, - uten å brette noe som helst.

Skal det først bedrives tallmagi, så bør det være *sterk* tallmagi. Noe som river og sliter i en. Noe som på samme tid både synliggjør og virkeliggjør historiens kraftlinjer, og forlener dem med en transcendental dimensjon. En dimensjon som lar betrakteren fordype seg i det sekeltunge spranget fra dagens Oslo tilbake til fordums Kristiania – denne forunderlige by som ingen (ifølge Knut Hamsun) kunne forlate uten å ha fått merker av den.

Skal det først være bullshit, så la det være skikkelig bullshit. Dette er ikke engang humbug – det er bare fjølleri. Pretensiøst og gørrkjedelig fjølleri. Uformuende og useriøst.

”*Kyss Frosken!*” – her oppfordres vi til å foreta en *magisk handling*. Et kyss, - og som ved et trylleslag skal en eventyrprins, eller i dette tilfellet, en ny og vakrere virkelighet åpenbare

seg. Tro det, den som vil. I virkeligheten er løpet lagt: Her skal *Nasjonalmuséet for kunst* – dette sammenfusjonerte monsteret som ble etablert for å rasere Nasjonalgalleriet – få breie seg med sine vidløftige utbyggingsplaner. Og her er det *svart magi* som gjelder: Et prima beliggende om enn litt slitent byrom med potensiale til å kunne opparbeides til en frodig park, - ja en urban oase, skal fylles igjen med betong i skjærende kontrast til de flankerende klassiske bygningsmassene. For makta rår, og kulturpolitikkenes klåfingrete maktmennesker og besserwissere vet å fortelle oss hvordan det offentlige rom – og vi med det – skal formes for å tjene som arena for deres egen dekonstruktivistiske, post-strukturalistiske og høyst provinsielle kunst- og kulturforståelse. Og på denne arenaen er det om-kontekstualisert pjatt som gjelder. Som statssekretær Yngve Slettholm i Kulturdepartementet så politisk korrekt uttrykte det i Aftenposten 3. mars i år: *”Utstillinger av visuell kunst er kommunikasjon. Det ligger i kunstutstillingens dynamikk at skifte av sammenhenger og kontekst kan fremheve ulike sider ved enkeltkunstens budskap og forståelse”*.

For 100 år siden ble Tullinløkken på vinterstid brukt som skøytebane for byens befolkning. Om sommeren var her lekeplass for barn. Kanskje ikke den optimale anvendelse av tomtegrunnen, dessuten var det før *det utvidede kulturbegrep* ble oppfunnet. Men nå skal løkka til pers, voldtas og vansires for å tilfredsstillere kultokratiets forfengeligheit.

Ikke av de største tragedier, kan hende, sett under tsunamiers og evighetens synsvinkel. Men nok til at man må kunne unne seg noen sure oppstøt.